

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a este de 2 ori: Miercuri si Duminec'a, Fieci, candu concedu ajutoriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 8 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 40 doidierei, or 3 galbini mon. sunatória. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 45.

Brasiovu, 21/9 Iuniu, 1865.

Anulu XXVIII.

MONARCHIA AUSTRIACA. TRANSILVANIA.

Catra On. Publicu cititoru.

Nu atatu pentruca ne apropiemu oatra finea semestrului I alu anului c., catu mai vertosu din cauza ca patri'a si natiunea, noi toti, ne aflamu pe la inceputulu unoru eveniminte insuflătoare de grija si stamu in faci'a mai multoru cestiuni vitale, care ceru discussiune seriósă, ne luamu voia a deschide prenumeratiune noua inoa si pe semestrulu II alu acestui anu.

Este óre de trebuintia cá se mai vorbimu si astadata ceva despre asié numit'a tendintia, despre spiritulu ce va conduce in viitoriu pe Gazet'a Transilvaniei? Asié oredemu, ca aceea trebuintia devine din ce in ce ou atatu mai simtita, cu catu dela emancipare incóce schimbanduse in mai multe privintie situatiunea cu totul, urmà firesoe cá si problemele la a caroru delegare e destinatu a concurge si acestu diurnalu, se fia in prim'a linia altele. Deci déca totusi astadata ne marginimu la o simpla insciintiare de prenumeratiune, causa este, ca ne pastraramu timpu si locu, pentrucá in vreo doi Nri din cei urmatori se ne damu atatu opiniunea nóstra in privint'a publicitatii nóstre nationale presté totu, catu si se ne formulamu pre catu se póte mai respicatu program'a nóstra propria. Eara intr'aceea nu vomu lipsi a publica dupa apromisiunea facuta la inceputulu anului c. nu numai numele Ddloru abonati din semestrulu I, ci si computulu de venituri si de spesele facute, pentrucá asié se se póta cunósce lamuritu, pana unde ajungu midilócele materiale pe care on. publicu le concrede redactiunii si prin urmare se afe, pana la ce mesura vomu fi in stare de a imulti si testulu, a imari si formatulu in celu mai de aprópe viitoru.

Pretiulu de prenumeratiune pe unu semestru este: in Brasiovu 4 fl., in provinciile imperiului preste totu cu post'a 5 fl., in tierile de afara 8 fl. v. a.

Pentrucá se potemu fi siguri de numerulu esemplareloru oate sunt a se tipari, banii de abonamentu se tramitu inainte.

Prenumerarea se póte face prin scrisori francate la tóte postele c. r., cum si la cunoscutii nostrii domni corespondenti din tienuturi.

Dela 10 esemplare culesse si incasate se da 1 gratis.

Brasiovu 18 Iuniu. (Reuniunea femeiloru romane.) Alaltieri mi s'a intemplat si mie cá se vediu protocolulu Comiteturui Reuniunii femeiloru romane intocmitu in siedint'a tienuta din aceea si dí. Coprinsulu acelu protocolu era pre catu mi s'a parutu mie interesantu destulu, pentrucá se merite o mai de aprópe luare aminte cu atatu mai virtosu, ca se pare cumca anume noi barbati aflandune in lupta cu alte si alte valuri, amu fi datu cu totul uitarii pe acea Reuniune a femeiloru nóstre, carea la noi este unica in felulu seu. Acelu protocolu coprinde intre altele acestea hotariri séu concluse:

Restantiele intereselor curgătoare dela capitalurile elocate pe ipotece se se scótia prin midilocirea tribunalului judecătorescu dela toti debitorii indaratnici impreuna cu capitalurile, eara acelea se se asiedie la alte locuri, de unde interesele se curga cu totul regulatu. Cei 200 fl. v. a. cuveniti pentru invatiatórea dela Sibiu se se trimitia indata la loculu destinarii lorn. Restulu de 200 fl. v. a., care se mai cuvinu invatiatórii dela Blasiu pe alu II-lea semestru alu an. 1864/5 adica pana in 17/5 Oct. earasi se se trimitia fara nici o amanare. Se statoresce de principiu, cá pe viitoriu scotienduse interesele regulatu pela inceputulu fiacarui semestru, platile celoru trei invatiátore, adica din Brasiovu, Sibiu, Blasiu inoa se se administre la casele respektive totudeaun'a regulatu de doua ori pe anu inainte, adica in Octobre si Aprile. Inse si directiunile respektiveloru scóle de fetitie se aiba a impartasi Reuniunii dupa fiacare ecsamenu atatu planulu de invatiatura, catu si clasificatiunile scolaritieloru in oate unu esemplariu autenticatu.

— In urma dn'a presiedinta Anastasi'a Datcu propune comitetului, cá acesta se provóce pe cei patru barbati de inoedere séu credintiaru ai Reuniunii (alesi de adunarea comitetului), pentrucá se nu'si pregete a face fiacare dintre dloru totu ce le va sta prin potintia pentru prosperarea acestei reuniuni.

Óre inse merita acésta reuniune o mai deaprópe patronare, proptire, inavutire? Din faptele ei o veti cunósce pre dens'a; eara faptele ei sunt de o natura, in catu ele recomanda pre acésta reuniune la totu sufletulu romanescu. Tooma pentru acésta nu me pociu retiené a nu'mi descoperi profund'a parere de reu, ca acésta reuniune de cativa ani incóce in mai multe parti ale tieriloru locuite de romani fu data cu totul uitarii. Cu tóte acestea ea totu a lucratu in tacere si — ce e mai multu, a prosperatu incetisioru. — Scopulu acestei reuniuni inoa era duplu: ajutarea orfaneloru remase din revolutiune fara parinti si fundarea de scóle. Scopulu dintaiu a incetatu, pentruca orfane din revolutiune, care se arate ca au trebuintia de ajutoriu acum dupa trecerea de 10 ani nu se mai arata. A remasu inse alu doilea scopu, carele nu va inceta, pre catu voru mai fi macar una suta femei pre pamentu, care se se marturisésca de romane si se le fia fala a se numi romane. § 3 alu statutelor da voia a intrebuintia 3/4 alu venitulu curgatoru din capitalu pentru infiintiarea de scóle, eara 1/4 trebue se se adauge regulatu in fiacare anu la capitalu, ceea ce se si intempla. Paremise ca acelu capitalu trece presté 27 mii fl. v. a. Din venitulu aceluia, Reuniunea face urmatórele spese princioale:

Scólele de fetitie din Brasiovu	v. a. fl. 400
Celei din Blasiu	" 400
Celei din Sibiu	" 200
Actuariului Reuniunii	" 100
	v. a. fl. 1100.

Reuniunea mai are si alte spese merunte, care inse sunt relative fórté ne'nsemnatóre, din cauza ca — se remana inse vorb'a intre noi — adunarea mai totudeauna isi sciú alege presiedinte, casieritie, secretaritie, care cele mai multe spese merunte le facura in interesulu reuniunii dela sine si, fara a mai ambla cu cele trei chei pentru totu fiorinasiulu de colo pana colo, si apoi nici ca le mai pusera in vreo socotéla, oi le lasara in numele Domnului, cá se tréca p'aci'ncolo. Preste totu s'a facutu observatiunea ce merita tóta luarea aminte si recunosointi'a publica, cumca femeile avendu ocaziune se administre vreodata bani publici, o facu acésta cu unu felu de grija minutiósa, cu o jalusia ce se asemené a celeilalte jalusii femeiesci. Ceea ce lipsesoe damelor in acésta privintia este, ca densele nu cunoscu midilócele de a si castiga si adauge asemenea fonduri publicoe. Asié oeva inse nici ca se póte astepta dela densele, ci in acestu punctu trebue se pasiésca barbati la midilocu, in natiunea nóstra cá si intre altele. Cu alte cuvente: noi barbati se ajutam femeiloru, cá inoi se'zi impatrésca fondulu pe care'lu au, pentrucá asié se mai póta funda celu pucinu inoa vreo siese scóle romanesoi de fetitie in Ardélu, Banatu, Biharu etc., inse scóle, de acelea care se corespunda pe de plinu la cerintiele natiunii in acestu timpu alu progresulu, pentruca de educatiune spoita si de invatiatura fatiarita, lipsita de orice simbure sanatosu ni s'a uritu din adênculu sufletulu. Seimu noi fórté bine, ca crescerea séu educatiunea cea mai buna si cea mai sigura ar fi se o dea fetitieloru in prim'a linia mamele. Fericimu si glorificam pe acelea familii, in care mamele sunt capace de a'si invatia si cresce pe ficele loru asié, cá ele se le suplinésca si pe profesorulu de óresicare sciintie, si pe moralistulu, si pe cusetorés'a, si pe conducatórea trebiloru casei, si pe dam'a priimitóre de óspetii barbatulu. Acolo inse ce faci, unde acestea calitati de mama sunt séu marginite, séu ca ele lipsescu cu totul? — Déca ne silimu a impinge tinerimea de seculu barbaescu pe calea sciintieloru si a culturei moderne, apoi eata ca nu ne mai potemu lasa nici ficele nóstre cá se mature numai cenusi'a si se stea dupa cuptoriu.

Crescerea și instituirea fetitelor românești după nesce măsime ratiunate, întiepte, probate, eara nu după fantasii nebunesci este o problema de viață pentru totu sufletul românesc. Se ne luam sam'a prea bine, ca nu voru trece alți 25 ani și cele mai de frunte familii voru deveni desnationalizate, deca seculu femeiescu va fi crescutu totu că pana aci. Inse cu o pantioa, cu o placere mai pucinu, și romanii în alți 5 ani mai potu avé sieșe séu siepte scóle de fetiție, care se fia de modelu în tiéra. Rogamú deci pre tóte familiile care pana nainte cu 4—5 ani conferia la fondulu Reuniunii fem. rom., că se nu'si pregete a'lu ajuta și pe viitoru.

G. B.

— (Carciume pela casele preotiloru?) „Umoristulu“ în Nr. 16 din 1/13 Iuniu impartasiesce unele sciri fórte uritióse din muntii apuseni ai Transilvaniei; elu adioa spune, cumca în casele mai multoru preoti din acei munti se tienu o arciume, eara acésta se intempla nu numai în cate unu satu, ci „in drépt'a în stang'a, crucisiu, curmesisiu,“ adica mai în scurtu, pre la multi preoti. Aceeasi fóia mai adauge: „Dar' n'ai auditu, ca în anul trecutú chiaru în diu'a de Pasoi, după esirea din beserica și după intrarea în vecin'a oarciuama, pe unulu l'au omoritu; și inca scii ceva? Satulu întregu era de facia, fórte multí se bateau, totusi nimeni (?) n'a vedíutu, cine a omoritu pe celu omoritu. — „Am venitu la A(brudu?) și m'am convinsu, ca în restimpu de trei septem ani numai sieșe insi s'au aratatu cu man'a rupta, séu cu capulu spartu, notabene, totu cam de pe la biserică, voiam se dicu, de la carciuama.“

Deca acestea impartasiri ale „Umoristului“ aru fi numai glume și inca neadeverate, atunci ele aru fi calumnii; eara deca cumva ele coprindeu adevéru curatu, atunci scandalulu séu mai bine scandalele atatu de mari, infricosiate, rusinatóre, inferatóre, merita cea mai deaprópe luarea minte atatu a capíloru bisericesci, oatu și a vicespaniloru. În casuri de acestea nu mai incupe nici unu felu de netedire și ooperire, ci isi are locu cercetarea cea mai rigurósa și pedepsirea vinovatiloru intru tóta poterea legiloru.

După pracs'a vechie vicespanii era aceia, carii esindu în cercurile loru avea a manutiené unu felu de politia superióra, a pedepsi escesele și unele delicté, eara pe altele și crimele a le arata la tribunalulu comitatului. Cum este acésta în dilele nóstre nu se mai pòte sci; destulu ca neindestularea cu portarile locuitoriloru din unele tienuturi resuffa candu în unele candu în altele dintre foile publice. În catu pentru bisericani escesivi, apoi scimú earasi din vechiu, ca protopopii isi avea și în acésta privintia auctoritatea loru, ca consistóntia archiereii îi aruncá în judecata și pe cei aflați în sine pedepsia în bani, cu prinsóre la episcopia, prin silirea de nou ecsamenu din teologi'a morala, prin stramutarea la alte parochii, prin lipsirea de epatrachiru pe unu timp numitu séu pentru totudeaun'a, cum și prin raderea de la sine acuma nu toti pórtă barbi), adica prin depunerea séu de bine degradarea totală séu adica respopirea precum se dice pe airea.

Ne place a orede, ca respectivii Capi bisericesci, nu voru lipsi a cerceta cu totuadinsulu pe urm'a scarnaveloru impartasiri publicate de „Umoristulu“ și ca o voru face acésta tocma și prin comisari estraordinari, deca cumva în respectivii protopopi nu aru mai avea incredere*).

Intre acestea credemú ca publiculu cititoru luminatu ar priimi cu recunoscintia, deca cate cineva s'ar lua ostenéla de a ne impartasi unu felu de date statistice adevérate ale temnitiloru, de și nu din tóta Transilvani'a deodata, dara inca din unele jurisdicțiuni succesive, eara inceputulu se se faca ou temnițele din Deva, Aiudu, Turd'a, Clusiu și cu filialele loru cate se voru fi aflandu în respectivele comitate; eara metodulu impartasirii se fia cam acela ce s'a vedíutu publicatu și în Gazet'a Nr. 41 din temnițele comitatului Maramurasiu, adica după proportiunea locuitoriloru, după confesiuni și după starea culturai.

— „Telegrafulu romanu“ din 6/18 Iuniu a. c. publica o corespondintia în caus'a focului dela scólele din Orastia. Din aceeasi se cunóscé curatu, ca nici unu romanu nu a datu focu, ca anume cocieriulu Dlui Lészai pe care ungruii era se'lu sfarme în bucati, este cu totulu nevinovatu și ca foculu s'a eseatu prin necontenit'a puscatura din tréscuri infundate cu cálti și cu charthia, din

*) Din partea dieceseloru gr. catolice ddni canonici au în calitatea de decani datorintia și dreptu de a supravisita protopopiatele. (Vedi literéle fundationale Babiane.)

care o impletura a strabatutu și în podu prin stresina pre candu batea unu ventu tare. Ci se se vedía și corespondintia întregá.

Tieneti minte ómeni buni, ca nesce faime scarnave latite dela Vien'a incóce despre unu romanu de rangú sunt esite totu din acea fabrica de mintiuni sistematice, ca a sositu earasi epoch'a mintiuniloru. —

§ 13.

Foile publice din capital'a imperiului au datu în dilele mai din urma Casei deputatiloru acea adevérintia, ca pre catu aceeasi între Craciunu și Pasoi a migalitu fórte multu cu cateva proiepte de legi, pre atata ea între Pasoi și Rusalii a lucratu cu sporu mai mare și a trecutú preste cateva cestuni fórte grele și din natur'a loru preste mesura ostenitóre. Acum inse de diece dile incóce aceeasi dete earasi preste unele greutati storcatóre de sudori, eara între acelez § 13 alu constitutiunii octroate în 26 Fauru 1861 coprinde astadata loculu antaiu. Mai multe clase de poporu petreou în acea credintia desiérta, ca numerulu de 13 ar fi unu numeru fatalu, periculosu, dela care ai se astepti numai rele și chiar mórté. Intemplare neprevéduta aduse cu sine, cá în patent'a din 26 Fauru 1861 tocma § 13 se fia acela, care se cuprinde nesce determinatiuni, în care cei mai multi ómeni pricepetori se vedía deca nu total'a desfiintiare, în totu casulu inse o mare paralisia a vietii și a libertatiloru constitutiunale, din care cauza se si vede atata ne'noredere și temeri în unele clase de ómeni. Intr'aceea pentrucá desbaterile care tocma decusera asupra § 13 se fia pricepute și mai bine inca în celu din urma alu loru resultatú, se'lu mai reproducemú aici din ouventu în ouventu asié:

„§ 13. Deca pre timpul candu senatulu imperialu nu „este adunatu, intr'unu obieptu alu ceroului seu de activitate „ar trebui se se ia mesure intetietóre, atunci ministeriulu „este obligatu a comunioa celui mai de aprópe senatu „imperialu temeiturile și rezultatele dispusetiunii*).

De candu o parte a omenimii se aduná în statori libere republicane séu și monarchice constitutiunale, totudeauna s'a intemplatu a se ivi timpuri și impregiurari, în care și ómenii cei mai jalosi pentru libertatea patriei au recunoscutu necesitatea unei dictature pe cate unu timpú óreicare anumitu și determinatu, candu apoi potestatea legislativa se suspinde și plenipotintia și tóta increderea trece asupra unei séu unoru persóne. De aici și dictatorii Romei, de aici și cunoscutulu Videant Consules în momente de mari pericole. În asemenea timpú dictatorulu face și pune la cale tóte după cum ilu taie capulu și intréba pe alții de sfatu numai deca „vine la socotéla; ci după ce pericululu a trecutú de totu, atunci dictatorulu este obligatu a'si da sam'a de faptele sale în adunarea publica.

Aplicandu tóte acestea la § 13, apoi eata ca nu affi în elu nimicu nou, care se nu mai fia fostu și la alte natiuni în adevéru libere. Apoi dara ce voiesce deputatulu Berger și cei 62 insi cu motiunea loru de a se schimba § 13 asié ori asié!? Eata ce: Se nu fia de ajunsu, cá ministeriulu se desooperé numai simplu temeiturile și rezultatele cutarei dispusetiunii, luorari, legiuri întreprinse în absentia și fara scirea parlamentului, ci se se recéra neaparatu și invoirea acestuia séu adica incuviintiarea formală din partea sa, deca acea dispusetiune ministerială este cá se'si aiba valórea sa legală; eara deca cumva parlamentulu nu numai nu ar incuviintia mesurile luate de ministeriu în absentia celuia și intru impregiurari estraordinarie, ci inca le-ar condamna, atunci aceleasi se remana fara nici o valóre. Eata diferintia esentială între § 13 și între motiune. Ci despre acesta în Nr. viit. mai pre largu.

Deocamdata insemnamú, ca desbaterile publice decusera în 14 și 16 ale c. ou destulu interesu, ca au fostu prea puoini membrii ai casei, carii se fia statu pre langa tiesetur'a originală a §-lui 13, ci disput'a decurse mai multu numai asupra formalitatii de a schimba unu §-u oricare alu constitutiunii, cum și asupra oportunitatii de timpú și impregiurari, ca inse proieptulu respectivei comisii se priimi cu maiortate insemnatóre de 107 în contra la 44.

*) In lim'ba originală: Wenn zur Zeit, als der Reichsrath nicht versammelt ist, in einem Gegenstande seines Wirkungskreises dringende Massregeln getroffen werden müssen, ist das Ministerium verpflichtet, dem nächsten Reichsrathe die Gründe und Erfolge seiner Verfügung darzulegen.

— Se crede, ca **diet'a Transilvaniei** se va convoca pe la 17 Iuliu a. c., dupa semnele preparative in Vien'a.

— La diet'a Coatiei se totu mai alegu deputati si nationalii pórta frica, ca autonomistii gubernementali voru reesi cu maioritate, mai vertosu fiinduca pres'a le e infrenata. — „Zukunft“ dara provóca, cá se nu se aléga de aceia, cari in caus'a **unlunii** cu Ungari'a nu voru dechiará respicatu tie-nerea de legile resp. din 1861; ci se se aléga autonomisti de cei probati in caracterulu seu politicu si credintiosu natiunii, cari se faca adevéru realu din autonomi'a tiei, care e recunoscuta numai formaul; se aiba in profesiunea de credintia dogm'a viitoriului nationalu, uniunea cu Dalmati'a si reprezentarea granitiei militare la dieta, cari se fia conditiunile invoirii.

Cronica esterna.

In PRUSIA s'a inohisu sesiunea parlamentaria in 17 prin min. pr. Bismark. Presied. casei deputatiloru de Grabow indata dupa cuventarea presiedintelui min. multiami reprezentantiloru pentru simtiulu constitutionalu dicundu, ca s'a vorbitu pentru contielegere, dar' s'a cerutu supunere din partea regimului. Incerarile de a strafórmá statulu constitutionalu intr'unu statu absolutistieu militariu si policianu au devenitu la culme, inse incercarile acestea se voru potieni in simtiulu constitutionalu alu poporului doveditu prin alegere de 3 ori. Si redica unu: vivat constitutiunea! vivat poporulu!

FRANCPA. In corpulu legislativu se totu facu reductiuni in bugetu, cu tóte acestea maioritatea parlamentului spriginesce pe regimu. Chiar' si in caus'a Mecsicana, in care opusetiunea imputá infricosiatu regimului pentru jertfele aduse in desiertu, fú regimulu aparatu de maioritare si Rouher imputá aspru opozitiunii pentruca cu descoperirea golatatiei finantieloru face numai bucuria inamiciloru Franciei.

Tóte diurnalele primira amnestia, ele inse dorescu o lege de presa astufeliu, in catu se fia de prisosu asemené agratiari. Mórtea maresialului Magnan, altu stalpu alu Bonapartismului, a suparatu multu pe imparatulu.

Totu din Parisu se scrie „Gaz. de Col.“ cumca in Sicilia'a a pruruptu o resculare. In capulu miscarii se afla 2 generali vechi de ai lui Garibaldi, anume Badia si Mobile. Trupele Piemontese s'au pusu in miscare in contra-le, ei inse deocamdata s'au retrasu intre monti.

In HISPANIA s'a descoperitu in Valencia una conjuratiune militaria, se crede ca totu pentru uniea cu Portugali'a, inse curundu se descoperi prindinduse colonelulu cu oficirii, ce erau adunati spre a da inceputu unei rescóle.

Principate unite romane.

Bucuresci 10 Iuniu n. (Estrasu.) Intre compani'a engleséscá Ward si intre gubernulu romanescu decurge unu felu de procesu fórté gretiosu din caus'a cunoscutei confiscari a cautiunii de 300 mii franci, pentruca acea compania nu se apucá la timpulu anumitu de lucrurile calei ferate. Dn. Ward puse a se tipari acelea acte si cineva imi spunea, ca se va tramite din ele unu esemplariu si la Brasiovu séu in priimirea comitetului calei ferate, séu in a dlui Baritiu*).

Din diariale de aici veti fi aflatu despre sgomotulu ce se face intre carturari de cateva dile din caus'a dimisiunii ce'si luá dn. G. Costaforu (alias Kostaforos) din postulu de rectoru alu academiei. Dn. Costaforos este omu invatiatu si de capacitate alésa; dvóstra inse fia-ve de ajunsu a'lu cunosce din o parte ce póte ve va interesa mai multu. Dn. Costaforos mai fusese si directoru indata dupace se intorsese din Paris, cu care ocaziune dlui cerú o lista deosebita a profesoriloru straini transilvaneni, pentrucá se védia déca unii cá aceia mai au locu in posturile loru. . . .

Pentrucá se ve faeti o idea despre ticalosiile nóstra din capitala, nu ve pregetati a citi unu articulu alu „Sentinelei“ din Nr. 8**).

„In starea in care a ajunsu orasiulu Bucuresci supt municipalitatea de asta-di nu credemu se se mai afe unu asemena orasiu, nu in lumea civilisata, unde omulu este multiimitu ca traiesce, dar' nici chiaru in partile cele mai parasite ale Turciei. Si cu tóte acestea platimu, si platimu multu. Viétia a ajunsu fórté scumpa din caus'a impositeloru. Cu banii ce oheltuiesce cineva in Bucuresci, in orasiulu bóleloru s'alu chinuriloru, póte trai in celu d'antain orasiu din Europ'a. Nu este unu singuru obiectu, fia in privinti'a locuintiei, a mobilarii, a hranei, a imbracamintei, a petrekeriloru, care se nu fi ajunsu de trei, de patru ori mai scumpu de pe catu era anulu trecutú séu acum doui ani. Si cu tóte acestea cum

traimu? Platimu de ne spetimu, si traimu de ne miramu cum mai putemu trai. Este unu ce nesuferitu, este o rusine, ca dupa catu platimu se ne vedemu in starea in care ne aflamu. Apa turbure, necurata si caus'a a o multime de bóle; unu prafu care a devenitu proverbialu, care te orbesce, care'ti vatema peptulu, care'ti scurtésa viétia, care petrunde in tóte casele si strica totu; stradele pline de necuratiunii, felu de felu de lucruri in putrejiune respandindu celo mai octravitóre miasme; in midiloculu orasiului, ape statatóre si noróie lasate in mai multe locuri a ajunge intr'o stare care nu se póte descrie; iluminarea mai rea de catu supt reposatulu Marou Barer, alu carui catastichu ne descoperi atatea scandaluri, lumin'a mica, flacara intuneósa, sticl'a murdara, de ajungi pe unele strade se nu mai vedi, se nu mai deosebesci nimicu; pe pavagiu este mare curagiu de a ambla pe diosu, e-spusu, de esti in trasura a te vaeta de tóte ósele si a te lovi cu capulu de tóte coltiurile trasurei aruncate din grópa in grópa, si de umblii pe diosu a te lovi de tóte petrele, a da prin noróie, a te murdari, a'ti frange pitiórele.

Nu ne mai intindemu asupra acestei stari de adevérata ticalosie in care este aruncatu orasiulu nostru. Ea este cunoscuta de ajunsu. Toti orasianii din tóte partile capitalei suferé de acésta stare.

Ce face municipalitatea? Cu ce se ocupa? Care este rezultatulu atatoru siedintie, care se publica in Monitoru Municipalu? Nu traiesce óre in orasiu? Nu vede óre starea orasiului? Siedintie tienu fórté dese, diurne primescu regulatu, imposité au pusu pe tóte obiectele de consumatiune, si cu tóte acestea in locu se vedemu vre-o imbunatatire, orasiulu se afla intr'uaa stare mai miserabila de catu in trecutú. Nu se póte califica altfelu starea orasiului, si se marturisimu ca este o rusine a ne afla in acésta stare ajunsa nesuferita, ajunsa unu cuibu de necuratiunii, unu isvoru infectu de totu felulu de bóle.

Cu tóte acestea noi platimu si nu vedemu ce se face cu banii nostrii. Amu atinsu numai acésta cestiune insemnata a traiului nostru in Bucuresci si lasamu pe fiacare se judece pe cine cade tóta respunderea. Cá se fimu inse drepti, se spunemu ca acésta respundere, déca cade cu atata greutate asupra municipalitatii, nu cade inse mai pucinu si asupra nóstra care ne-am aretatu si ne aretamu atatu de nepasatori chiaru pentru viétia nóstra. Platimu atatea imposité, cumparamu tóte lucrurile scumpe, bemu apa murdara si plina de gunóie, inghitimu prafulu care ne orbesce si ne ataca peptulu, respiramu unu aeru coruptu si infectatu de tóte miasmele, ne rupemu trasurile si pitiórele in gaurele stradeloru, cademu nóptea prin gropi din caus'a intunerecului, si suferimu totu, si tacemu, nu dicemu nimicu, nici o murmura, nici o plangere, nici o protestare. Viétia nóstra este in periculu si nici acést'a chiaru nu póte a ne scutura din nepasarea, din amortirea in care amu caditu!

Asia se ne fia dar!“

LEGE,

pentru regularea dreptului de intrare de la vitele pastoriloru straini. (Capetu.)

Despre pastorii austriani aflati in tíera cu vitele de mai multu timpu.

Art. XII. Pastorii CC, cu vite aflati in tíera de mai multu timpu, se impartu in doue categorii:

a) Pastorii ce au fostu stabiliti prin campuri si balti unde au platitu dreptulu de intrare (oieritulu si cornaritul) din trecutú pana la 1860, candu implinirea prin campuri a incetatu si

b) Pastorii cari, intrandu din Austri'a de la 1860 încóce, séu nu s'au mai inapoiatu spre a refui biletele in terminulu ce li s'au acordatu, séu au lepedatu biletele ce au avutu, facendu specul'a loru ca pámenteni.

Despre pastorii austriani ce s'au aflatu stabiliti, in tíera inainte de 1860.

Art. XIII. Pastorii austriani ce erau stabiliti in tíera cu vitele loru pana la 1860, se indatoredu a presenta actele (biletele) din trecutú pentru plat'a dreptului de intrare (oieritu si cornaritu), si pentru timpulu catu s'ar constata ca n'au platitu, voru plati acestu dreptu calculanduse despre taosele esistente pana la finele anului 1864, pentru numerulu si felulu viteloru constatate, plus prasil'a unui anu de la cele fetatóre.

Art. XIV. Din anulu 1865 inainte pastorii austrieni stabiliti in campuri, voru plati o data pe fiacare anu taosele ce se statornicescu prin legea de facia catra agentii fiscali competinti (vamesi) cei mai apropiati. Pastorii ce n'ar avea a presenta biletele spre a se recunosce de austriani, sunt tienuti a

*) S'a tramisu. Red.

**) Eata o parte din elu mai la vale. Red. —

presenta acte constatatoare in regula pentru numarul si felul vitelor ce are a ce aduce din Austria. Candu n'ar putea produce nici biletele de intrare, nici osebite acte constatatoare, se declara de pamenteni, si se supunu la plat'a drepturilor de importu pentru numarul si felul vitelor ce ar' avea la promulgarea legii de facia, dupa o constatare prealabila ce s'ar face.

Art. XV. Pastorii austriani ce ar' fi statorniciti cu vitele lor in ti'era, platindu tacele de intrare (oieritu si cor-naritu) se voru bucura si de tote drepturile prevedute la art. XI de mai susu, afara de scutirile de la liter'a b) pentru haine, unelte si altele, pe care ei obisnuitu le cumpera din ti'era.

Pentru ca unu pastoru austrianu din cei statorniciti prin campuri se p'ota sco'te produsele, este tienutu se presinte la biuroulu vamei de esire, biletulu de plat'a dreptului de intrare pana in ultimulu anu.

Despre pastorii austriani intrati de la 1860, si ne'napoiati cu vitele in terminile preserise prin biletele de cobor'ire.

Art. XVI. Pastorii austriani cari n'au inapoiatu in totalu seu in parte vitele ce au fostu coprinse in biletele cu termine ficse pana la espirarea termenilor aratate in ele, voru urma a fi indatorati la plat'a dreptului de importatiune dupa nume-rulu si felulu vitelor ce s'ar constata dupa registrele de intrare.

Despre pastorii celorlalte state limitrofe (afara de Austria).

Art. XVII. Pastorii din Rusi'a, Turci'a si Serbi'a cari dupa trebuintia ar' veni se pasiunese in Romani'a turmele lor de vite, se voru ingadui totu in conditiunile legii de facia, deca ei voru fi recunoscuti in asemenea calitate (de pastori) prin acte speciale ale guvernelor respective. Candu inse n'ar fi astfelu recunoscuti (ca pastori), voru fi ingaduiti numai prin plat'a dreptului de importatiune seu asigurandu unu asemenea dreptu ori in deposite seu garantia solvabile, deca ar' avea se stea in ti'era intr'unu terminu marginitu.

Dispusetiuni generale.

Art. XVIII. Dreptulu de intrare se platesce odata pe anu, precum se statornicesce mai susu. Candu inse unu pastoru din cei ce suie spre inapoiere in Austria, vitele ce ar' avea, ar' intra de doue seu trei ori in cursulu unui anu, elu este datoru a plati dreptulu de cate ori ar' intra, privinduse totudeuna vitele ca din nou aduse.

Art. XIX. Pastorii straini stabiliti in ti'era de mai multu timpu cari ar' declara dorintia se impamentenesca vitele lor, voru plati odata pentru totudeuna dreptulu de importatiune pentru vitele ce ar' avea, afara de prasil'a unui anu de la cele fetatore, care se scutesce, si in urma prin plat'a dreptului de patenta, voru fi liberi a intreprinde ori ce comertiu, si a se bucura de tote drepturile comerciantiloru pamenteni pentru ce vitele lor.

Art. XX. Pastorii straini ce suie si cobora vitele lor pe fiecare anu, la espirarea terminiloru din biletele ce ar' avea, voru declara se face declaratie la biuroulu de vama oelu mai apropiatu, deca au intentiune de a mai remane inca la pasiune in ti'era, seu ca se statornicescu totu sub titlu de straini. In toate casuril pastorii sunt datori ca indata dupa declarare se plateasca dreptulu de intrare dupa numarul si felulu vitelor ce s'ar constata dupa biletulu de plata din anulu ce a precedatu pe acelu in care s'ar urma declararea, plus prasila de la cele fatatore.

Remane intielesu, ca la preschimbarea biletelor trebuie a se avea in vedere si catimele productelor, facunduse implinirea dreptului de importu pentru acelea ce ar' fi remasu in ti'era.

Art. XXI. Declararile ce agentii fiscali competinti (vamesii) ar' primi dupa dispoziitiunile art. XX de mai susu, sunt datori ca dupa inregistrarea si incasarea baniloru, asemenatu reguleloru, se le comunice administratiei vamiloru, inaintandu si biletele in originalu refuite, spre a nu se mai urmari pastorii.

Art. XXII. Pastoriloru straini ce suie si cobora, cari pana la espirarea terminiloru din biletele de intrare n'ar sco'te vitele nici n'ar face nici una din declaratiunile coprinse la art. XX li se voru recunosce prin faptu vitele ca impamentenite, si se voru supune a plati dreptulu de importatiune.

Asemenea se va urma si cu vitele pastoriloru straini statornici prin campuri, cari ar' cata se se subtraga de la plat'a dreptului de intrare pe fiecare anu.

Art. XXIII. Suirea si cobor'irea vitelor din muntii Au-

striei, seu chiar' din ai tierei, care s'ar opera mai susu de lini'a pichetelor de érna seu de véra, precum si intrarea seu esirea prin diferitele linii de hotare fara soirea agentiloru vamali, este poprita cu totulu.

Ori-ce numaru de vite s'ar dovedi astufelu, (suite seu coborite fara forma), se voru confisca prin incheiere de procesu verbalu in asistentia si de persone private, dupa care va urma ca asemenea vite se se v'nda prin licitatie.

Din pretiulu resultatu, doue parti se voru incasa in profitulu fiscalulu si o parte se va da doveditoriloru, chiar' deca doveditorii ar' fi agentii fiscali.

Art. XXIV. Turmele de vite mari, care dupa felulu perului, ar' putea face imposibilu seu chiar' anevoiosu controlulu la esire, se potu si infiera dupa trebuintia cu o marca ce se va stabili inadinsu.

Art. XXV. Pastorii straini ce s'ar statornici in ti'era, de si platescu dreptulu de intrare pe fiecare anu dupa dispoziitiunile de la art., sunt inse datori osebitu a se supune si la o constatare prin numeratore a numerulu si felulu vitelor din 5 in 5 ani.

Asemenea constatare se voru opera prin agentulu fiscalu competintu, celu mai apropiatu si prin autoritatea comunala.

Actulu de constatare ce se va libera pastoriloru va servi pentru perceperea dreptului de intrare pentru cei 5 ani viitori dupa constatare, adaugenduse numai prasil'a pe unu anu pentru cele fetatore.

Art. XXVI. Sumele percepute din dreptulu de intrare alu pastoriloru austriani, se incasedia si se varsa prin indeplinirea dispoziitiuniloru preserise prin legea de comptabilitate.

Art. XXVII. Unu regulamentu specialu va precisa modulu executarei legii de facia.

Art. XXVIII. Dispoziitiunile contrarii ale acestei legi, sunt si remanu abrogate

Votanti 88.

Majoritate ceruta de art. 103 din regulam. 51.

Votesa pentru primirea proiectului 88.

D. Sc. Voinescu, vice-presedinte, proclama ca adunarea au adoptatu proiectulu in unanimitate.

Nr. 205.

1-3

Escriere concursuala.

Fiinduca la gimnasiulu gr. cat. de aici cu inceputulu anulu scolaru 1865/6 se va deschide si a III-a clasa, mai sunt de lipsa inca doi profesori din nou a se aplica.

Pentru ocuparea acestora doue posturi profesoralu se escrie concursu pana in 10 Augustu a. c.

Cu postul profesoralu este sistemisatu unu salariu anualu de 600 fl. v. a. si cortelu naturalu ori 60 fl. v. a. bani de cortelu.

Doritorii de a capata acestea posturi voru tramite concursurile sale pana la tempulu prefiptu legitimanduse cu atestate:

1. Despre purtarea morale si politica, apoi despre etate si confesiune.

2. Cumca au deplina cunoscintia a limbei romane.

3. Cumca posedu calitatile recerute pentru atare postu.

La acestea posturi se voru preferi dintre concurenti aceia, cari voru dovedi ca au facutu anii de proba cu bunu succesu.

Concursele astu modu instruite au se incurga sub adres'a: „Presidiulu comitetulu administratoriu de fondurile scolare granitiere din districtulu Naseudului, in statiunea Naseudu“ multu pana la tempulu prefiptu, ca-ci mai tardiu nu se voru putea considera*).

Comitetulu fonduriloru scolare din districtulu Naseudului.

Naseudu in 7 Iuniu 1865.

Gregoriu Moisi m. p.,
vicariu eppescu foraneu.

* Onoratele Redactiuni ale gazetelor romane sunt rogata a primi in colonele foiloru sale acesta escriere si a ne tramite conturile pentru refoirea tacei inseratului.

Cursurile la bursa in 19. Iuniu 1865 sta asia :

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 19 cr. v.
Augsburg	—	—	107 „ 50 „
London	—	—	109 „ 30 „
Imprumutulu nationalu	—	—	75 „ 30 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	70 „ 15 „
Actiile bancului	—	—	800 „ — „
„ creditulu	—	—	179 „ 80 „

Obligatiile desarcinarii pamentulu in 15. Iuniu 1865 :

Bani 70.50 — Marfa 71.—

Redactoru respundietoru

JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui
JOANNE GÖTT.